

ВІДГУК

офіційного опонента

кандидата наук з фізичного виховання та спорту, доцента Дмитренко Світлани Миколаївни на дисертаційну роботу Розтоки Андрія Вячеславовича на тему: «Технологія навчання фізичній культурі учнів 5–6 класів в умовах навчально-виховної діяльності основної школи», представлену на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я)

Освітня політика держави акцентує увагу на розвиткові особистості, її якостей, талантів і здібностей. Тому в сучасних умовах домінантною характеристикою діяльності людини стає технологічність, що передбачає перехід на якісно новий ступінь ефективності й оптимальності. Технологія педагогічної діяльності враховує об'єктивні дидактичні закономірності і, таким чином, забезпечує відповідність результату діяльності поставленим цілям.

Сучасні навчальні технології у сфері фізичної культури спрямовані на підготовку всебічно розвинутих, активних та здорових членів суспільства, які органічно поєднують гуманістичні і загальнолюдські позитивні риси особистості, гармонію фізичного та психічного розвитку.

Фізична культура – це сформований спосіб життя людини, що спрямований на зміцнення здоров'я, загартування організму, гармонійний розвиток форм, функцій і фізичних можливостей людини, формування життєво важливих рухових навичок та вмінь. Заняття з фізичної культури є обов'язковим та входять в учбові плани всіх загальноосвітніх закладів, від дитячого садочка до старшої школи.

В останні роки провідною концепцією освіти є розуміння здоров'язбережувальної діяльності як поліфункціонального поняття, що забезпечує необхідні умови для успішного вирішення державних завдань щодо відновлення, зміцнення та збереження здоров'я і формування

здорового способу життя населення з урахуванням економічних, соціальних, медичних, педагогічних, психологічних та інших аспектів цієї проблеми

В даний час вважається доведеним ціннісний потенціал фізичної культури в цілому і, зокрема, фізичної активності. Це найважливіший матеріальний, інтелектуальний і духовний засіб оздоровлення, виховання всебічно розвиненої, соціально активної особистості. Фізична активність є головним джерелом розвитку і зміцнення фізичного та психічного здоров'я людини, збереження механізму регуляції її життєдіяльності.

Мета фізичного виховання витікає з основного завдання виховання, яке полягає в необхідності підготувати всебічно розвинутих, активних та здорових членів суспільства, які органічно поєднують в собі гуманістичні і загальнолюдські позитивні риси особистості, гармонію фізичного та психічного розвитку. Аналіз об'єктивно існуючої сьогодні практики фізичного виховання, суперечностей і їх причин дають підставу визначити основні концептуальні положення, що повинні лягти в основу розвитку технології навчання фізичної культури.

Визначальним базовим положенням структурно-функціональної моделі технології здоров'язбереження учнівської молоді в системі навчання – обрано принцип пріоритету здоров'я, який передбачає ціннісну орієнтацію педагогічно-виховної системи навчального закладу на формування здоров'я як базисної цінності і найважливішого результату діяльності, спрямованість змісту й організації освітнього процесу та шкільного середовища на формування у школярів різних вікових груп потреби ведення здорового способу життя, підтримку та своєчасну корекцію вад здоров'я.

Визначальною умовою побудови педагогічного процесу з фізичної культури в школі є забезпечення на заняттях взаємної поваги, взаємодовіри та співпраці вчителя й учнів, як запоруки виховання активної творчої особи, здатної самостійно приймати рішення та реалізувати їх у процесі життєдіяльності

Вивчення дисертаційного дослідження вказує на те, що Андрій Вячеславович Розтока взявся вирішувати складну і водночас надзвичайно актуальну тему наукового дослідження – технологію навчання фізичній культурі учнів 5–6 класів в умовах навчально-виховної діяльності основної школи.

Потрібно зауважити, що дисертант чітко визначив стратегію і тактику свого дослідження. Автором цілком коректно, з наукової точки зору, визначено об'єкт, предмет, мету дослідження та основні завдання, для виконання яких він виявив всі доступні резерви, обрав потрібні методи і оптимальний варіант наукового пошуку. У результаті проведеної роботи він отримав нові наукові результати, які розширюють та конкретизують відомі дані та надають їм дієвої функціональності.

Виходячи із проведеного дослідження, Розтокою А. В.:

- *уперше* розроблено й експериментально перевірено особистісно-орієнтовану технологію навчання фізичній культурі в умовах навчально-виховної діяльності основної школи, що включає чітку послідовність мети, принципів, засобів, методів, етапів навчання, вимог до дозування фізичних навантажень, контролю і самоконтролю та змістовно передбачає формування здоров'язберезувальної компетентності учнів 5–6 класів;

- *додовнено* відомості про стан фізичного розвитку, фізичної підготовленості, функціональних можливостей, рухової активності та міжособистісних взаємин учнів 5–6 класів;

- *уточнено* зміст поняття «технології навчання фізичної культури учнів основної школи», під яким запропоновано розуміти упорядковану послідовність засобів, методів, методичних прийомів та форм організації відповідно до індивідуальних особливостей дітей, які забезпечують реалізацію мети навчання та досягнення очікуваного результату з урахуванням об'єктивних і суб'єктивних чинників освітнього середовища і спрямовані на формування здоров'язберезувальної компетентності учнів;

– *подальшого розвитку* набули положення щодо засобів та етапів формування рухових умінь та навичок учнів основної школи.

Дисертаційне дослідження Розтоки А. В. вирізняється достатнім рівнем теоретичного узагальнення, самостійністю наукового пошуку, творчим підходом до вирішення наукового завдання.

Застосований методичний інструментарій представляє собою комплекс теоретичних, емпіричних і статистичних методів, а також методів і методик для визначення фізичного стану, рухової активності, мотивації до фізичної культури, міжособистісних стосунків учнів, які характеризуються високою валідністю, надійністю та вірогідністю.

У першому розділі – «Теоретичні засади застосування технологій навчання фізичної культури в педагогічній теорії та практиці» на основі змістовного аналізу наукових джерел здобувачем з'ясовано, що технологія навчання – це впорядкована послідовність засобів, методів, методичних прийомів та форм організації учнів, що забезпечують реалізацію мети навчання та досягнення очікуваного результату з урахуванням об'єктивних і суб'єктивних чинників освітнього середовища. До основних характеристик технологій навчання належать системність, науковість, концептуальність, відтворюваність, діагностичність, ефективність, умотивованість, алгоритмічність, інформаційність. Навчальні технології у сфері фізичної культури спрямовані на підготовку всебічно розвинутих, активних та здорових учнів, які органічно поєднують гуманістичні і загальнолюдські позитивні риси особистості, гармонію фізичного та психічного розвитку.

У другому розділі – «Передумови формування технології навчання фізичної культури учнів 5–6 класів основної школи» автором обґрунтовується, що за показниками розвитку сили, швидкості, витривалості, спритності і гнучкості, відповідно до вимог шкільної програми, учні загалом мають низький і середній рівні компетенції. Виняток складають лише виконання тестів підтягування у висі і метання малого м'яча.

Функціональний стан серцево-судинної і дихальної систем організму відіграє важливу роль в адаптації до фізичних навантажень і є одним з основних показників функціональних можливостей учнів.

Проведене Розтокою А. В. дослідження зумовлює розробку технології навчання фізичної культури учнів, яка враховувала б особистісні характеристики учнів, їхню мотивацію до фізичної культури та особливості міжособистісних взаємин.

У *третьому розділі* – «Науково-методичні основи побудови та реалізації технології навчання фізичній культурі учнів 5–6 класів основної школи» здобувачем подано програму та результати дослідження, що дозволили Розтоці А. В. виявити в учнів експериментальної групи вірогідне покращення рівня фізичної підготовленості. За всіма тестами школярі експериментальної групи переважають контрольну ($P < 0,001$). Найбільша різниця простежується за витривалістю (рівномірний біг), силовими (підтягування у висі, згинання і розгинання рук у упорі лежачи), швидкісно-силовими якостями (стрибок у довжину з місця) й гнучкістю (нахил з положення сидячи). Автор у процесі педагогічного експерименту підтверджує той факт, що підвищення фізичної підготовленості та функціональних можливостей школярів обумовлено формуванням мотивації до фізичної культури і, як наслідок, зростанням їхньої рухової активності.

Отже, педагогічний експеримент підтвердив високу результативність запропонованої технології навчання фізичної культури учнів 5–6 класів, що є основою для її широкого впровадження в практику роботи загальноосвітніх навчальних закладів.

У цілому, результати, отримані дисертантом, відрізняються науковою новизною, мають відповідне теоретичне і практичне значення.

Детальний аналіз дисертаційного дослідження Розтоки А. В. свідчить про ерудицію та обізнаність автора в галузі проблем педагогіки, про вміння застосовувати методи теоретичного аналізу, а також педагогічні методи

експериментального дослідження для успішного вирішення визначених завдань наукового дослідження.

У публікаціях в повному обсязі відображено основні аспекти і результати дисертаційного дослідження. Зміст автореферату відображає основний зміст дисертації.

Дисертаційний матеріал викладений достатньо аргументовано та послідовно, його вирізняє чіткість задуму, якісний теоретичний аналіз, аргументованість висунутих тез, обґрунтованість зроблених висновків, здобутих у самостійному емпіричному пошуку, що відповідає вимогам щодо кандидатських дисертацій.

Незважаючи на велику кількість переваг роботи, що подана до захисту, є ряд певних побажань та зауважень, а саме:

- на сторінці 36 автор наводить класифікацію технологій навчання (рис 1.1), але не приводить посилання на конкретних авторів;
- на сторінці 57 автор наводить визначення поняття «технологія навчання», яке, на нашу думку, доцільно було б представити у вигляді власного авторського трактування;
- результати дослідження, представлені у таблицях 3.5, 3.6, 3.7, 3.8, для покращення сприйняття інформації доцільно проілюструвати у вигляді рисунків;
- до питань анкети, стосовно визначення думки учнів щодо найбільш інформативного та розповсюдженого джерела інформації про спорт та фізичну культуру доцільно, на нашу думку, включити до запропонованих варіантів таке джерело, як батьки та сім'я;
- у підрозділі 3.2. зазначено, що зміст педагогічного експерименту полягав у тому, що в процесі навчально-виховної діяльності дітей широко використовували розроблену технологію навчання. Доцільно було б в роботі представити програму педагогічного експерименту.

Але викладені зауваження, в переважній більшості мають дискусійний характер і не зменшують науково-теоретичної і практичної значущості

дисертаційного дослідження. Дисертація є завершеною працею, що містить нові науково-обґрунтовані результати.

За актуальністю, науковою новизною, обґрунтованістю, теоретичним і практичним значенням одержаних результатів дисертація відповідає вимогам пункту 11 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, а її автор – Розтока Андрій Вячеславович заслуговує присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я).

Офіційний опонент:

кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, завідувач кафедри теорії і методики фізичного виховання

Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла

Коцюбинського **ДМИТРЕНКО С. М.**

